

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fi
rândul cu litere garmond.

Propunere de pace.

Cu ocaziunea prezentării la palat, în Viena, a președinților corpurilor legiuitoare din Austria, Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru *Carol*, a accentuat în două rânduri, în convorbirile avute cu singuraticii membri ai acestei deputațiuni primite în audiență, că are speranță a vedea cât mai curând împlinită *pacea onorifică*.

Astfel de vorbe nu se aud și nu se rostesc din gura domnitorilor, decât numai atunci, când ele sunt întemiate, când formează rezultatul așteptat cu siguranță al unor acțiuni bine chibzuite, întreprinse deja, ori proiectate, pentru a se ajunge prin ele aceea ce se dorește: *legarea păcii onorifice*.

Cuvintele Maiestății Sale au provocat atunci senzație mare, prin toate cercurile politice, deși cei mai mulți n'au prea înțeles rostul cel adevărat al lor. Cum însă ele exprimau o dorință, care era dorința tuturor, au fost primite cu nespusă bucurie de toate părțile populației din monarhie. Acum însă le înțelegem toți rostul. Și le înțelegem rostul din cuprinsul următoarelor documente istorice, mai elocvente și mai convingătoare decât scrisul celui mai iscusit gazetar. Din cuprinsul lor aflăm, că Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru *Carol*, în bună înțelegere cu aliații săi, a oferit dușmanilor *pacea*, prin mijlocirea puterilor neutrale. Un gest frumos, nobil, generos! Invingătorii întind mâinile învingșilor, și nu așteaptă, ca aceștia să se umilească și să se roage pentru pace! Dar iată documentele:

Ordin preainalt de zi.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele nostru *Carol*, a adresat armatei și flotei sale în 12 Decemvrie n. (Marți) următorul ordin de zi:

«Cătră soldații armatei și flotei mele. Grația și ajutorul lui Dumnezeu, precum și vitejia și perseveranța pe care voi ați manifestat-o împreună cu credincioșii noștri aliați, au creat o astfel de situație, care nu mai admite dubietatea în învingerea noastră finală. În năzuințele de a recăștiga binecuvântările păcii pe seama popoarelor, cari în vremile grele au suferit cu bărbăție, am făcut, Eu, și înalții mei aliați, încercarea pentru înfăptuirea *păcii onorifice*. Să ne rugăm cătră Atotputernicul, ca să binecuvinte acest pas! Sunt însă sigur și despre aceea, că voi, cu eroism neschimbat, veți lupta și mai departe, până nu vom lega *pacea*, sau până nu vom înfrânge în mod decizător pe dușman. Dat în Viena, 12 Decemvrie 1916. *Carol* m. p.»

Maiestatea Sa, Impăratul Wilhelm al Germaniei, încă a adresat armatei și flotei sale un ordin de zi, cam de același înțeles, încheiat cu cuvintele: «E irelevant, că fi-va ajuns scopul. Voi aveți să luptați mai departe, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu dușmanul și să-l bateți».

Nota diplomatică.

Tot în 12 Decemvrie n. (Marți), miniștrii de externe ai Austro-Ungariei, Germaniei, Bulgariei și Turciei, au prezentat ambasadorilor puterilor neutrale, încredințați în capitalele lor și cu reprezentarea intereselor dușmanilor noștri, următoarea notă analogă diplomatică:

«O mare parte a lumii e bănuțită aproape de doi ani și jumătate de cel mai groaznic război pe care l'a cunoscut vreodată istoria. Catastrofa aceasta, pe care n'au fost în stare nici legăturile civilizației comune milenare să o împedeze, atacă bunurile cele mai prețioase ale omenimei, amenință cu nimicire progresul intelectual și material, care a format la începutul secolului al XX-lea mândria Europei. În frământarea aceasta Austro-Ungaria și aliatele ei, Germania, Bulgaria și Turcia, s'au dovedit de puteri invingibile, în privința numărului și a mijloacelor de război, față de contrarii lor aflători în favor. Au raportat succese puternice. Șirurile lor stau neclătite în fața atacurilor mereu reînnoite ale armatelor dușmane, iar cel din urmă atac, dat în Balcani, a fost grabnic și în mod victorios învins. Evenimentele aceste ultime dovedesc, că o mai departe continuare a războiului nu le poate sdrobi puterea de rezistență, din contră, întreaga situație le îndreptățește speranța legată de succese ulterioare.

Intru apărarea existenței lor și a desvoltării lor libere naționale au trebuit cele patru puteri aliate să pună mâna pe arme, și fapăturile glorioase ale armatelor lor nu au schimbat acest caracter al luptei lor. N'au scăpat pe nici un moment din vedere, că respectul față de drepturile celorlalte națiuni nu stă în contrast cu drepturile proprii și cu justele lor interese. Nu vreau ele să sdrobească sau să nimicească pe dușmanii lor. Conștie de forțele lor militare și economice, sunt gata să continue, dacă se cere, până la sfârșit lupta ce li s'a impus, dar sunt totodată pătrunse și de dorința de a împede ca ulterioara vărsare de sânge și de a pune capăt grozăviilor războiului.

Puterile din împătrita alianță fac deci propunere pentru grabnica începere a pertractărilor de pace. După convingerea lor, propunerile pe cari le vor face la aceste pertractări și cu cari vreau să asigure onoarea, existența și libertatea de desvoltare a popoarelor lor, ofer basă potrivită pentru restabilirea păcii permanente. Dacă însă, contrar acestui ofert de pace și de împăcare, va trebui să fie continuată lupta, cele patru puteri aliate sunt decise a o continua până la victorioasa terminare, dar răspunderea în fața omenimei și a istoriei o declină în mod solemn dela ele.

Guvernul cesaro și regesc are onoarea a ruga cu stimă, prin binevoitoarea mijlocire a Escelenței Voastre, guvernul țării Escelenței Voastre, ca să aducă comunicările acestea la cunoștința guvernelor din țările dușmane. (Urmează datul și subscrierea ministrului de externe).

Esplicări.

Cuprinsul exact și autentic al acestei note diplomatice, care a fost prezentată deodată reprezentanților puterilor neutrale din capitalele lor din partea guvernelor din Austro-Ungaria, Germania, Turcia și Bulgaria, ni s'a comunicat pe cale telegrafică din partea biroului de presă al președinției ministeriale ungare în firul următoarelor esplicări:

«Când în vara anului 1914, în fața șirului întreg de amenințări și provocări, continuate sistematic și necentenit potențate, Austro-Ungaria și-a pierdut răbdarea și monarhia aceasta, după o pace neconturbată de aproape cincizeci de ani, a fost necesită să recurgă la arme, — la determinarea aceasta gravă nu a fost condusă nici de intențiuni de atacare, nici de dorințe de cucerire, ci s'a supus exclusiv ordinului amar de *apărare*. În războiul actual monarhia aceasta a avut misiunea și scopul de a-și apăra existența și de a-și asigura viitorul față de atacurile tot așa de violente ale vecinilor plini de dușmănie. Impreună cu aliații probați în prietenia credincioasă de arme, armata și flota Austro-Ungariei, luptând și sângerând, dar totodată înaintând și învingând, a secerat succese bogate și a împedat realizarea intențiunilor dușmanilor.

Impătrita noastră alianță a raportat nu numai un șir nestrăbătut de învingeri, dar ține în stăpânirea ei și un teritor mare dușman. Puterea ei nu a fost sdrobită nici de ultimul dușman trădător, față de care și-a arătat forțele acum de curând, și nu s'a clătinat nici voința de rezistență a populației.

Dușmanii noștri niciodată nu pot spera, că această alianță de puteri o vor putea învinge și sdrobi, și nici odată acestora nu le va succede, ca prin măsuri de izolare și infometare a aliaților să fie atinse scopurile de război ale dușmanului, de cari scopuri nu s'a apropiat acesta nici în anul al treilea de lupte și cari și în viitor se vor dovedi ca fiind cu totul nerealizabile.

E deci fără scop și de prisos continuarea luptei din parte dușmană, însă împătrita noastră alianță înaintează cu succes spre scopurile ei, cari sunt: apărarea în contra atacurilor plănuite și croite de mult în contra existenței și integrității ei și câștigarea de garanții reale în contra repetării de atacuri analoge în contra existenței și a desvoltării ei pacifice. Puterile acestei alianțe nu permit să mai fie împinse de pe temelii existenței lor, asigurate prin favorurile eluptate.

E tot mai mult evident, că continuarea războiului ucigător, în cursul căruia dușmanul poate încă mult să mai nimicească, dar sfârșitul, după cum sperează cu siguranță împătrita alianță, nu-l mai poate schimba, — nu e altceva decât pustiirea fără scop a averilor și vieților omenesti, o lipsă de umanitate, neordonată de nici o necesitate, o crimă săvârșită în contra civilizației.

Convingerea aceasta și speranța, că o astfel de considerație se va valora și în tabăra dușmană, a dat na-

ștere la guvernul austro-ungar, în deplină înțelegere cu guvernele puterilor aliate, gândului, de a se face încercare deschisă și loială în scopul, ca pentru pregătirea păcii să se poată începe pertractări amănunțite cu contrarul. În scopul acesta guvernele din Austro-Ungaria, Germania, Bulgaria și Turcia, au adresat notă cu text analog reprezentanților acreditați din respectivele capitale ai statelor, cari sunt încredințate în țările dușmane cu apărarea intereselor cetățenilor ce pot fi luați în considerare. Nota aceasta exprimă inclinarea de a intra în pertractări de pace cu contrarii noștri și conține și rugarea, ca declarația aceasta să o comunice, prin guvernele lor, respectivelor state dușmane. Totodată a fost adus acest pas, pe calea unei note separate, și la cunoștința reprezentantului sfântului scaun, și în privința ofertului de pace a fost cerută și cooperarea și interesarea papei. O asemenea înștiințare au primit despre pasul acesta toți reprezentanții acreditați din cele patru capitale ai celorlalte state neutrale, ca să încunoștiințeze guvernele lor despre demersurile făcute.

Austro-Ungaria și aliatele ei au dat prin pasul acesta o dovadă nouă și decizătoare despre iubirea de pace. E rândul acum la dușman, să dea probe despre sentimentele sale în fața lumii întregi. Impătrita alianță însă, oricare ar fi rezultatul propunerii ei, pentru eventuala continuare forțată a războiului nu mai poate fi îngreunată cu răspundere nici în fața tribunalului compus din popoarele proprii».

Actele acestea de o însemnătate extraordinară de mare ne spun destul de lămurit despre ce e vorba, — despre un *ofert de pace*, făcut din partea monarhiei noastre și a aliaților ei dușmanilor noștri comuni. Cei aflători în favor, învingătorii, vin deci și întind învingșilor mâna, oferindu-le *pacea*! O vor primi?.. Puțin impoartă. Poate că da, poate că nu. Faptul în sine însă, că din partea învingătorilor s'a făcut primul pas pentru *legarea păcii*, va rămânea mare și frumos pentru toate timpurile. Pe calea aceasta puterile aliate delătură dela ele și cea din urmă umbră de bănuială, că ar fi plecat la război cu alte gânduri, nu cu cele de apărare și conservare proprie și pun puterile din antantă la grea probă, pentru că dacă refuză cumva acceptarea ofertului făcut, dau dovezi în fața lumii și în fața istoriei, că pentru războiul mondial de acuma și pentru grozăviile pricinuite de el într-o adevăr ele poartă vina. Lumea de astăzi și cea de mâne va ști deci cum să judece și pe cine să judece, în plină cunoștință de cauză. Iar la adresa Aceluia, care a urzit acest frumos plan de pace și de împăcare a popoarelor învrășmășite, lumea de astăzi și cea de mâne nu va avea decât cuvinte de laudă, de admirație și de recunoștință!

Panegiric,

rostit de profesorul **Dr. Vasile Stan** la sărbătoarea funebă aranjată în Oradea-mare de Seminarul „Andreian” din Sibiu, din prilejul înmormântării împăratului și regelui Francisc Iosif I, Joi, în 21 Noemvrie n. 1916.

(Fine.)

După o scurtă eră constituțională în 1861, când dieta maghiară începe discuțiile asupra vestitului proiect de adresă al lui Deák Ferencz, urmează epoca provizoriului, tot așa de întunecoasă ca și a absolutismului. Dar în 1865 e convocată de nou dieta maghiară și spiritul împăciuitor al lui Deák află drum la inima domnitorului, care suspendând constituția imperială, declară din nou, că vrea să sancționeze prin jurământul regesc constituția maghiară și să se încoroneze cu coroana sf. Ștefan. Încercările prin cari trecuse monarhia și proaspăta înfrângere a armatelor imperiale la Königrätz, îl convinsese pe deplin, că trebuie să înceteze cu politica din deceniile anterioare, dacă nu vrea să-și periclitaze tronul. La începutul lui Martie 1867 e numit ministerul maghiar responsabil sub conducerea contelui Iuliu Andrassy și astfel împăcarea Maghiarilor cu dinastia este desăvârșită. Incoronarea din 8 Iunie și sancționarea legilor modificate din 1848 este siglarea definitivă a împăcării acestora. Astfel moderațiunea dibace și prevăzătoare a lui Deák și politica unguerească triumfează asupra politicii centraliste austriace.

Cu sancționarea legilor de împăcare și cu guvernul parlamentar (1867) se începe în patria noastră o eră nouă, eră constituțională. Pacea generală și viața constituțională întăresc temeliele patriei și aduc cu sine o epocă de renaștere și înflorire pe terenul cultural, comercial, industrial și bunăstare economică.

Dela împăcare regele n'a mai venit în conflict cu țara, ci a domnit ca un rege constituțional, deși în parlamentul maghiar adeseori au fost timpuri furtunoase cu grupări și formațiuni de partide nouă, cu divergențe politice acute; și adâncul Său simț constituțional nu s'a clătinat nici atunci, când pe timpul coaliției s'a propus să numească ministru în guvernul național coaliționist pe fiul celui ce-l detronase în viforul anilor 1848—49. Iubirea și alipirea față de regele constituțional s'a și manifestat într'un mod măreț în 1892, cu ocaziunea jubileului de 25 ani dela încoronare și mai târziu cu 6 ani, la sărbătorile naționale din prilejul expoziției milenare, iar în forma cea mai grandioasă acum, din prilejul trecerii Sale la cele veșnice.

În timpul erei constituționale a domniei răposatului împărat și rege Francisc Iosif I, n'a sporit numai cultura, puterea și bogăția monarhiei, ci a sporit și teritoriul ei prin adnexarea Bosniei și Herțegovinei (1908).

Anii din urmă ai venerabilului monarh au fost apăsați de grijile războiului mondial de azi, izbucnit în 28 Iulie 1914 în urma asasinării moștenitorului de tron Francisc Ferdinand cu ocaziunea călătoriei în Bosnia. Manifestul monarhului către popoarele sale, edat la începutul războiului, este întipinat cu însuflețire de monarhia întreagă. Insuși, deși încovoiat de povara anilor, vrea să plece pe câmpul de luptă. Lucrează și mai mult și parecă întinerit de dragostea și alipirea popoarelor Sale, se interesează cu vioiciune de toate amănuntele evenimentelor. Ultimul act generos din eră constituțională a domniei Sale este proclamația privitoare la restabilirea regatului polon și la lărgirea autonomiei Galiciei.

Rar va mai putea arăta istoria un domnitor, care în viața sa famili-

ară să fi fost mai crud încercat de soarte, ca împăratul-rege Francisc Iosif I. Momentele luminoase de bucurie familiară ale vieții Sale, cum este căsătoria (1854) cu fica principelui Maximilian de Bavaria, cu principesa Elisabeta, o natură îngerească adânc simțitoare, un adevărat suflet poetic; apoi nașterea prințului moștenitor Rudolf (1858), a princeselor Sofia (1855), Gizela (1856) și Valeria (1868) sunt amar răscumpărate prin rane dureroase, pe cari nimic, nici dragostea și alipirea supușilor, nici munca încordată, nici mângăierile religiozii, nici stima și considerația domnitorilor Europei n'au fost în stare să le vindece deplin. Abia la începutul domniei, un exaltat croitor, Libényi János, face atentat asupra Lui, rânindu-l la gât cu un cuțit de bucătărie. Dacă cuțitul nu s'ar fi oprit în gulerul de fir al tunicii, rana de sigur era fatală. Fratele său Maximilian, împăratul Mexicului, judecat la moarte de revoluționari și împuscat; fiul său, moștenitorul tronului mort de moarte nefirească în castelul din Mayerling, când era de 30 ani (30 Ianuarie 1889), însași regina, adânc alterată de drama dela Mayerling, doborâtă de pumnalul unui anarhist în Geneva (10 Septemvrie 1898), unde își purta cu resignațiune durerea și martiragiul de mamă nenorocită; moștenitorul tronului Francisc Ferdinand ucis cu soția sa în Saraiievo cu ocaziunea călătoriei în Bosnia (1914); principesa Matilda moartă, arsă de vie: toate acestea sunt lovituri atât de grele, încât e minune dumnezeiască, că nu a succumbat sub cruzimea lor. Stoicismul cu care le a îndurat, ni-l înfățișază până în ultimele clipe în aureola martirilor din timpurile eroice ale creștinismului, stârnind admirație și simpatii generale. Poate fi ceva mai sublim, ca figura nobilă a acestui monarh, care din înălțimea maiestatică a tronului regesc asaltat cu îndârjire de grele încercări politice și nenorociri familiare, împărțește asupra popoarelor sale binecuvântările unei domnii blânde și drepte?!

Noi, Români, și biserica noastră ortodoxă din patrie încă am gustat din binecuvântările acestei domnii. Ce umiltoare era situația bisericii noastre și cât de neînsemnată starea culturală a Românilor din patrie la începutul domniei împăratului și regelui Francisc Iosif I, este indeobște cunoscut. Comparată starea noastră dela sfârșitul domniei Sale cu cea dela începutul aceleia, ni se pare strălucirea unui mândru răsărit de soare față cu lumina nesigură și tulbure a zorilor, când raza tremurătoare se sbuciumă încă nepuțincoasă în îmbrățișerile întunerecului.

Marele nostru mitropolit Șaguna încă dela întâia prezentare, prin înfățișarea bărbătească, frumuseța și inteligența sa, a cucerit un locșor în inima monarhului, și din acest locșor s'a pogorit raza caldă și binecuvântată a milei împărătești, care ne-a emancipat biserica și prin ea pe noi. Cu toată opoziția miniștrilor austriaci (Thun), din grația monarhului Francisc Iosif I rând pe rând biserica noastră este mai întâi emancipată de sub ierarhia sârbească, apoi este făcută mitropolie independentă, coordonată cu a Sârbilor și Șaguna este numit mitropolitul Românilor din Ungaria și Transilvania (autografal din 24 Decemvrie 1864). Din grația monarhului nostru se dă bisericii noastre Statutul organic, sancționat în 28 Mai 1869, democratica și mult invidiată noastră constituție bisericească, care ne garantează liberă dezvoltare culturală în sânul bisericii noastre naționale. Din grația împăratului și adeseori cu ajutor împărătesc ni se creiază condițiile emancipării și dezvoltării noastre culturale, cum sunt: organizarea seminarului nostru, înființarea gimnaziului din Brașov și Brad,

a școlii reale inferioare și a celei comerciale din Brașov, a Tipografiei diecezane (1850), azi arhidiecezane, a Telegrafului Român (1852), a Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român (1861) și a sutelor de școli populare, care aveau să ducă lumina culturii până în cele mai îndepărtate și modeste căsuțe țărănești.

Pentru toate aceste binefaceri, sgduit de trecerea la veșnicie a împăratului-rege Francisc Iosif I, al cărui chip de domnitor bun și drept e păstrat cu iubire și gingășie în inima noastră, un neam întreg își pleacă plin de cucernicie genunchii spre rugăciune și din sinceritatea sufletului său strigă către Împăratul cerurilor: Odihnește, Doamne, cu sfinții pe robul tău, împăratul și regele nostru Francisc Iosif I, în loc luminat, în loc de verdeță, de unde a fugit durerea și suspinarea și unde este viața cea fără sfârșit!

Monarhul în Budapesta.

Maiestatea Sa, Împăratul și Regele nostru Carol, a sosit Marți dimineața, cu tren special de curte, la Budapesta, unde a acordat audiențe în palatul regal din Buda. Au fost primiți în audiență miniștrii toți, președintele și vicepreședintele dietei și ai casei magnatilor, președintele curiei regeste, președintele judecătoriei administrative, și alți dignitari înalți ai țării. Marți după amiază la orele 4 Maiestatea Sa a plecat cu tren special de curte îndărăt la Viena.

Din parlament. Luni s'a început în dietă discuția asupra proiectului de lege despre indemnizare. Raportorul l'a recomandat spre primire, iar partidele opoziționale au declarat prin oratorii lor, că nu votează indemnizarea, fiindcă nu au încredere în guvern. În ședința de Marți, ținută după amiază la orele 5, domnul Tisza, ministrul-preșident, a făcut cunoscută dietei nota diplomatică, prin care se oferă dușmanilor monarhiei noastre pacea. Cuprinsul ei a fost viu aprobat. Mercuri s'a continuat discuția asupra indemnizării, după a cărei terminare va fi luat în dezbateri proiectul diplomei de încoronare.

Italianii despre Români.

Pe când mai nainte îi certau și injurau Italianii pe Români, că de ce nu intră și ei odată în acțiune, alături cu antanta, acum le fac imputare, că de ce au intrat în război, dacă au știut că sunt slabi și nepregătiți? Iată ce scrie ziarul italian «Corriere della Sera», în legătură cu căderea capitalei române București:

«Cu încredere nepreocupată au salutată Italianii intrarea României în război, iar acum cu cea mai adâncă, cu cea mai dureroasă consternare văd căderea capitalei române. N'are nici un scop reducerea importanței militare a acestui eveniment, care fără vătămarea dreptății nu poate fi considerat de o apariție singulară, ci ca o urmare a situației militare. Situația aceasta din România e provocată de un șir întreg de greșeli militare. Cu drept cuvânt putem întreba, cum a îndrăsnit România să înceapă război, cu pregătiri atât de defectuoase, și cum e posibil, că antanta a fost cu totul neorientată despre o astfel de stare a lucrurilor? Încă nici despre aceea nu s'a purtat de grijă, ca armata română să stea în legătură strategică cu operațiunile armatei lui Sarrail! Cu analiza trecutului nu e exhaustată însă învățătura scoasă din războiul român. Greșelile făcute servească de învățătură alianței noastre. Privirile noastre sunt îndreptate cu îngrijorare spre viitor. Căderea orașului București e moment însemnat în firul evenimentelor mondiale, și e o continuare a

șirului de învingeri, începute de dușmanii noștri la Târgu-Jiu. Se mai poate oare restabili echilibrul conturbat prin înfrângerea română? Ce mai reprezintă armata română și cea răsărită? Numai faptele mai pot să vorbească și să dovedească!»

Da, faptele mai pot să vorbească și să dovedească; dar o armată bătălă și înfrântă nu mai e capabilă de fapte. Asta e învățătura, care poate să fie scoasă de alții din înfrângerea României. Și ce bine era, dacă ea ar fi învățat din pășaniile altora, și nu de la dea prilej, ca alții să învețe din pășaniile ei!.. Fabula despre broasca doritoare de a fi mare, mare, cât un bou, e doară atât de cunoscută, încât ar fi trebuit să o știe și bărbații de stat ai României!..

Diploma de încoronare.

Comisiunea de 36 membri, emisă din partea dietei și a casei magnatilor în scopul compunerii diplomei, pe care avea să o subscrie Maiestatea Sa, Regele Carol IV, cu ocaziunea încoronării sale, rege apostolic al Ungariei, Croației-Slavoniei și al Dalmației, și-a terminat lucrările și a prezentat proiectul de diplomă celor îndreptățiți să-l iee în primire. Proiectul va fi supus acum dezbaterii, în dietă și în casa magnatilor, dar e aproape sigur, că va fi votat în textuarea făcută de comisiune. De altcund diploma e cea dela 1867 compusă cu ocaziunea încoronării Maiestății Sale, decedatului Împărat și Rege Francisc Iosif I, în care puține modificări au trebuit să se facă, afară de schimbarea numelui. Anume, în noua diplomă nu s'a va mai spune, că Maiestatea Sa, e Rege «al Ungariei și al țărilor însoțite», ci aceste țări însoțite vor fi înșirate cu numele, astfel: «al Ungariei, Croației-Slavoniei și al Dalmației». Se va scoate apoi la iveală, că Rege apostolic e Maiestatea Sa numai pentru Ungaria, Croația-Slavonia, și Dalmația, nu și pentru celelalte regate, înșirate în titlul Maiestății Sale. În fine diploma nu va mai fi dată din Buda, capitala Ungariei, ci din «capitala și reședința Ungariei noastre, Budapesta». Alte schimbări, după cum scriu ziarul din capitală, nu se vor face în diplomă și astfel esența ei e aceeași, ca a diplomei de încoronare dela 1867. De sine înțeles însă, că introducerea e alta, pentrucă altele erau împrejurările, cari au reclamat încoronarea dela 1867, și altele sunt acelea, cari au făcut necesară încoronarea de acum a Maiestății Sale, Regelui Carol IV. Textul diplomei de încoronare dela 1867 era următorul:

«Noi, Francisc Iosif I, ca rege apostolic al Ungariei și țărilor aparținătoare ei, predăm memoriei, prin diploma noastră inaugurată de față, ca:

Dupăce domnul atot serenism, care a domnit glorios, Ferdinand I, împăratul Austriei, ca rege al Ungariei al cincilea cu acest nume, unchiul nostru adânc venerat și iubit, prin documentul de abdicățiune, dat dela sine încă în Decemvrie 1848 în Olmütz, a abzis în mod solemn de coroanele celorlalte țări aflate sub domnia sa;

după ce mai departe serenismul domn arhiduce ces. reg. Francisc Carol, părintele nostru adânc venerat și ferbinte iubit, căruia după ordinea de ereditate s'ar fi cuvenit succesiunea tronului, la aceeași ocaziune a declarat cu asemenea solemnitate renunțarea sa: așa după ordinea de ereditate, statorită prin art. de lege I și II din 1723, succesiunea tronului regesc în Ungaria și țărilor ei aparținătoare a trecut la noi, ca erede îndreptățit după lege. Noi am și primit regimul, însă pentru pedeci ponderoase intrate la mijloc nu am putut să ne încoronăm ca rege al Ungariei și al țărilor ei aparținătoare în restimpul arătat în art. de lege III din anul 1791. Chemând noi mai târziu dieta în 1861 pentru încoronarea noastră, am așternut dietei amintite documente de abdicățiune ale Maiestății Sale împăratului și Regelui, unchiului nostru adânc venerat și ale înălțimei sale ces. reg. domnului arhiduce Francisc Carol, părintelui nostru cu pietate fiască iubit, — încoronarea noastră însă din împrejurări și greutăți subversate nici atunci nu s'a putut duce la îndeplinire.

De aceea, am chemat de nou pe Decemvrie 1865 în libera cetate regească Pesta dieta prezentă spre inaugurățiunea noastră regească și încoronare, și am deschis și condus neîncetat în persoana noastră prea înaltă aceasta dietă. După consultări mai îndelungate ne-a succedat spre bucuria inimei noastre părintești, prin restituirea constituțiunii, a înlăturarea toate greu-

tăfite, din a căror cauză s'a amânat până acum regeasca noastră inauguratiune și încoronare.

Acele temeri însă, pe cari dieta din 1861, cu privire la documentele de abdicatiune din partea M. Sale, dlui împărat și Rege Ferdinand V, a unchiului nostru adânc venerat și iubit, și înălțimei sale ces. reg. a dlui arhiduce Francisc Carol, părintelui nostru cu pietate fiască iubit, ni le-au subșternut în repetite adrese, — le-a risipit declarațiunea ministrului nostru responsabil, dată în dieta de față în numele nostru, în care acela, preînaltul nostru consentiment îl esplică într'acolo, că din defectele formale ale amintitelor abdicatiuni s'a nu se deducă urmări vătămătoare pentru autonomia și independența țării, și că de aci înainte actul abdicării de tron s'a se facă cu deosebită amintire de Ungaria și cu înștiințarea acesteia și pe lângă învoirea sa constituțională, și că în privința aceasta, spre asigurarea drepturilor țării, după încoronarea solemnă, să se facă o lege proprie.

Magnații și reprezentanții țării. luând în considerațiune ordinarea legilor patriotice, doresc în înțelesul acelora, ca noi să ne încoronăm ca eredele legitime și adevărat al coroanei și tronului Ungariei și țărilor ținatoare de ea. De aceea cu supunere omagială s'au întors cătră noi și ne-au rugat supus, să ne îndurăm a primi grațios în diploma ce e de a se da amăsurat legilor țării, la toată întâmplarea înainte de norocoasa noastră încoronare, spre asigurarea drepturilor țării, punctele de mai jos și cele cuprinse întrânsule a le observa noi însine grațios, precum și a face să le observe alții. Cuprinsul acestor puncte e urinătorul:

Vom ținea sfânt și nevătămat, și prin puterea noastră regală vom face să țină și alții regeasca succesiune ereditară de tron, statorită în articolul de lege I și II din 1723; ducerea în îndeplinire a încoronării în înțelesul articolelor de lege din 1723; constituțiunea Ungariei și a țărilor ținatoare de ea, legală ei independentă, libertate și integritate teritorială. Vom păzi cu sfințenie și strâns, și prin puterea noastră regală vom face și pe alții să păzască libertățile ce sustau legalitate, privilegii, legalele vechi obiceiuri ale Ungariei și ale țărilor ținatoare de ea, și legile aduse pe calea dietei și sancționate de glorioșii noștri antecesorii, de încoronării regi ai Ungariei, precum și acele legi, ce se vor aduce de aci înainte prin dieta și se vor sancționa de noi, ca rege încoronat unguresc, și adevărat, în toate punctele, articoli și clausulele, după cum se va statori în înțelesul și exercitarea acelora prin consensul comun al regelui și dietei, făcându-se excepțiune cu acele clausule ridicate ale legii lui Andrea II de odinioară, dela anul 1222, cari se încep așa: «Quodsi vero nos», până la cuvintele «in perpetuum facultatem». Spre asigurarea tuturor acestora va servi și acel jurământ regesc, pe care noi cu ocaziunea încoronării noastre îl vom depune pe cuprinsul diplomei noastre regești de față, punând de basă textul jurământului regesc al antecesorului nostru glorios Ferdinand I.

Sfânta coroană a țării, amăsurat în datinării vechi legale a locuitorilor țării și legilor patriei o vom păstra pururea în țară, încercându-o vegherii unor persoane lumene, a'ese din sânul țării, și însărcinate cu aceasta, fără respect la diferența de religiuine.

Toate părțile acelea și provinciile Ungariei și țărilor aparținătoare ei, cari sunt deja recăștigate, și acele, cari cu ajutorul lui Dumnezeu, încă se vor recăștiga, în înțelesul jurământului nostru de încoronare le vom reîmpreuna cu numitul regat și țărilie ținatoare de dânsul.

La întâmplarea, de care grația lui Dumnezeu să ne ferească. când ar urma stângerea următorimei arhiducilor austriaci de ambele sexe, prin moartea descendenților împăraților și regilor ungurești, anume: întâiu a străbunului nostru de glorioasă memorie Carol IV, respective III, apoi odinioară Iosif I și în fine Leopold I, atunci prerogativa alegerii de rege și încoronare revine, după prescrierea articolelor de lege I și II din 1723, iarăș la Ungaria și țărilie ținatoare de ea, și rămâne la aceste țări după obiceiurile lor vechi, nevătămate, în valoarea și ființa lor de odinioară.

Precum să cuprindă și sus, în punctul prim, de câte ori va fi în viitor a se duce în îndeplinire prin dieta o astfel de încoronare, erezii și următorii noștri, regii ereditari, cari sunt de încoronat, vor fi îndatorăți a face să precedă primirea asigurărilor cuprinse în diploma aceasta și a face jurământ pe ele.

Primind noi grațios așadară rugarea de mai sus a dietei, recunoaștem din grațioasă aplecare a inimei noastre părintești toate punctele înșirate mai sus și ce e cuprins întrânsule, singuratic și peste tot, de drept și nouă acceptabil, și ne alăturăm la dânsule cu consentimentul nostru grațios,

promițând și asigurând cu cuvântul nostru regesc, Ungaria și țărilie ținatoare de ea, că toate premersele le vom observa, atât noi, cât vom face ca acelea să fie observate și de toți supușii noștri, de orice rang și stare, așa după cum le primim, le încuviințăm și întărim prin această diplomă a noastră de față.

Spre incredințarea și asigurarea acesteia am subscris cu propria noastră mână diploma aceasta și o am întărit prin atârănarea sigilului regesc. Dat, etc.»

Când s'a făcut inarticularea în lege a acestei diplome de încoronare, s'a născut și o scurtă discuție naționalistă în dieta din Pesta. În ședința din 4 Iunie 1867, aflându-se în discuție punctul al doilea din diplomă, deputatul naționalist român *Sigismund Borlea* a luat adevărat cuvântul și a propus, ca punctul să fie modificat astfel, că păzitorii coroanei au să fie aleși dintre locuitorii țării «fără deosebire de lege și naționalitate». În proiect se spunea, că «fără deosebire de religie». Și-a motivat propunerea astfel:

«Onorată casă! Sunt convins, că onorată casă dorește sincer, ca serbările încoronării să facă bucurie tuturor locuitorilor țării, în mod egal, fără deosebire de naționalitate, și toate îngrijirile lor să fie resfirate. Dar onorata casă știe și aceea, că dorința ferbinte a naționalităților nemaghiare a fost și este, ca chestia națională să fie rezolvată încă înainte de încoronare. Durere, nu sunt prospecte de a li se împlini dorința. Ca într-o dată să se resfire și îngrijirile naționalităților nemaghiare, aflu de necesar, ca în al 4-lea și din punctul acesta să se zică în loc de «fără deosebire de confesiune» așa: «fără deosebire de religie și naționalitate», — cu atât mai vârtos, că în epoca de față, care cu drept cuvânt poate fi numită epoca dezvoltării naționale, națiunile toate nu se lipsesc mai cu căldură de lege, decât de naționalitate. Dar afară de aceasta, aici în casă, și afară din casă, se accentuiază în continuu principiul egalității, frățietății și al echității. Pe baza acestui principiu rog onorata casă să schimbe paragraful acesta». (Să rămână!)

A vorbit după el astfel deputatul maghiar *Zsedényi Ede*:

«Imi va permite stimatul condeputat preopinent, ca pentru a-l liniști să-i atrag atențiunea asupra lucrului, că în diploma de încoronare de mai nainte se zicea la punctul acesta așa: «de medio regnicolarum delectas personas seculares». Că în înțelesul legilor noastre, cine erau regnicolarii, o știe foarte bine domnul condeputat; anume: membrii coroanei maghiare, nemeși. Diploma de față a zis la acest loc așa: din sinul locuitorilor țării. Va să zică, dintre nemeși, dintre nenobili, dintre cetățenii de orice naționalitate M. Sa poate să numească păzitori de coroană, și fiindcă dela 1848 fiecare locuitor, și așa fiecare naționalitate, are acelaș drept public, această regulă generală nu are trebuință de asigurări speciale. Atingerea deosebire de religiuine are cu totul alt motiv. În vremea vechi păzitori de coroană erau numai prelații. *Dela Ulaslo* încoace, baronii seculari, iar mai târziu și nobili de rând. Cu privire la naționalitate erau și Slavii și Nemții. De es. la 1625, sub Ferdinand II, a fost ales păzitor de coroană proprietarul slav din comitatul Lipto, cu numele *Doczy de Nagy-Lucske* și *Lipce*. Mai târziu știm, că au fost păzitori de coroană, cari după limbă erau mai mult Nemți decât Maghiari. Dar până la 1790 nu puteau fi păzitori de coroană, decât numai romano catolicii. Dacă n'au fost propuși dintre concetățenii Români și Sârbi, motivul n'a fost naționalitatea, ci religiuinea lor, căci de exemplu, compatrioții de legea helvetică, cu toate că sunt Maghiari dela roată, până la 1790, n'au fost puși nici în candidație. Înaintașii noștri credeau, că sfânta coroană, pusă pe capul regelui apostolic, poate fi păzită numai de cetățeni de asemenea lege. Credința aceasta a fost nimicită prin art. 26 și 27 de lege din 1790, și astfel în diploma lui *Leopold II* obvine întâiu expresiunea din întrebare, de care n'ar fi nici o trebuință, dacă egalitatea perfectă și reciprocitatea promisă la 1848 ar fi prefăcută în realitate, iar deosebire între religiunile recipiate sau necipiate ar fi sistată. Până atunci însă să rămână expresiunea, cu atât mai vârtos, că e evident, că fiecare naționalitate din patria noastră, tocmai în expresiunea aceasta își găsește perfecta liniștire. Pentru că onoratul comembru va recunoaște, că criteriul de frunte al fiecărei naționalități e *limba sau legea*. Cu privire la limbă nu s'a făcut distingere nici mai înainte, dar deosebirea de lege a fost accentuată. Pe lângă protestanții slavi și germani, pot deci și compatrioții Români și Sârbi să-și afle liniștea în textul acesta». (Aprobări).

Mai vorbește și deputatul naționalist român *Aloiziu Vlad* de Seliște următoarele:

«Textul nu-l aflu nici eu destul de corect, și anume, din motivul, că nu con-

sună cu legile existente în privința aceasta. Știm, onorată casă, că e rezultatul unei lupte îndelungate aducerea unei legi referitoare la păzitorii coroanei, în acel înțeles, ca unul să fie catolic, celalt protestant, ceace s'a și respectat până acum la toate ocaziunile, și chiar și astăzi, la alegerea celor doi păzitori de coroană, cu toate că nu s'a spus pe față, dar acest punct de vedere a fost conducător pentru dieta, ca numitele două religii să fie reprezentate la alegerea păzitorilor de coroană. Dar atunci textul în sensul legii n'ar trebui să sune așa: «fără deosebire de religiuine», ci așa: «în înțelesul legii». Pentru că domnitorul, când vine încoronat, pune jurământul pe legile de până acum. Că în viitor cum va suna legea despre alegerea păzitorilor coroanei, se va decide în curând, atunci adevărat, când se va discuta proiectul de lege prezentat din partea ministerului, cu care ocaziune voi face și eu o propunere, dar tocmai contrară propunerii făcute din partea condeputatului *Borlea*, anume, ca să se folosească expresiunea «fără deosebire de lege și naționalitate». Eu voi propune să se zică: «Cu privire la religiunile recepte și la naționalitățile locuitoare în țară». E o deosebire aici, pe care o accentuez cu atât mai vârtos, cu cât am acceptat cu mulțămire procedura ministerului, că cu ocaziunea alegerii de astăzi a păzitorilor de coroană a fost cu privire la diferitele naționalități locuitoare în țară și la religiuni, și a accentuat în proiectul său de lege, că: «Locuitorii țării, fără deosebire de lege și naționalitate». Dar cum am spus, propunerea condeputatului nostru *Borlea*, care sună așa: «fără deosebire de lege și naționalitate», cred că ar putea fi modificată astfel: «Cu privire la religiunile recepte și la naționalitățile locuitoare din țară». (Să rămână textul!)

Se primește din partea dietei textul original al diplomei.

Soldatii români. Un ziarist din America a avut ocaziune să stea de vorbă cu generalul german *Falkenhayn*, comandantul armatei a noua germană, și să afle dela el următoarele: E sigur, că puterile centrale vor avea un succes definitiv în România. Soldatii români se apără vitejește și ca contrari nu au să fie desconsiderați. România e singură de vină pentru nefericirea ei, căci statul acesta s'a jucat mult cu focul, până ce a dat catastrofa peste el. «Noi suntem soldați, a încheiat generalul, și misiunea noastră e să nimicim armata română. Puteți să fiți convinși, că vom rezolva problema aceasta cu cea mai mare bunăvoință. E de compătimit poporul român, care suferă mult pe urma războiului, dar vina nu o poartă puterile centrale, ci *Bratianu* și *consoții*, cari au provocat acest război». Păreri corecte, pe cari le poate subscrie oricare Român îngrijorat de soartea neamului românesc de prelutindenea! 77

Dela comitat.

Congregația extraordinară a comitatului Sibiu, ținută Luni, în 11 Decembrie nou, sub presidenția Ilustrității *Sale*, Domnului comite suprem *Walbaum*, aici, în Sibiu, a decurs astfel:

Comisiunea verificătoare a prezentat lista viriliștilor, stabilită pentru anul 1917, iar congreagația a luat-o la cunoștință.

Pentru întregirea locurilor devenite vacante în reprezentanța municipală s'a pus termen de alegere pe 28 Decembrie n. c. și s'au ales presidenții de alegere.

În urmă s'a făcut comunicare despre ordinațiunea ministrului de interne, prin care comitatul e invitat să iee parte la actul de încoronare a Maiestăților *Lor*, *Regelui Carol* și *Reginei Zita*, care act va fi sevârșit în 30 Decembrie n. în Budapesta. Cu considerare la raporturile create de război și la doliul în care se află țara în urma morții *Împăratului* și *Regelui Francisc Iosif I*, serbările de încoronare se vor face între limite mai înguste, din care motiv dorința guvernului e, ca fiecare municipiu se trimită la încoronare câte o deputațiune numai de trei membri. Ținându-se cont de această dorință, congreagația comitatului Sibiu încredințează cu reprezentarea comitatului la încoronare pe *Ilustritatea Sa*, *Domnul comite suprem Walbaum*, și domnul primar al Sibiului *Albert Dörr* și pe vicenotarul *Gustav Herbert*, acest din urmă ca purtător al steagului comitatului.

Alte obiecte nu erau puse la ordinea zilei. La orele 12 ședința a fost încheată.

Răsboiul.

În România rezistența trupelor române a fost înfrântă de nou și în *Jalomița* și trupele de sub comanda generalului *Mackensen* se apropie de *Buzeu*. Românii au pierdut de nou 4000 de prizonieri. În *Carpați Rușii* au atacat neîntrerupt, au și avut mici succese, dar în general atacurile lor s'au prăbușit, ori au fost respinse. La frontul italian atacurile dușmane au fost respinse cu bărbăție și tot așa sunt respinse și atacurile franceze și engleze dela frontul apusan. Situația e deci favorabilă la toate fronturile pentru puterile centrale și aliatele lor.

NOUTĂȚI.

Reprezentanța fundațiunii *Gozsdu* s'a întrunit săptămâna trecută în *Budapesta* și a ținut mai multe ședințe, sub presidenția *Escelentei Sale*, *Inalt-preasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit Vasilie Mangra*. Au luat parte la ședințe *Preasfințitii Episcopi Ioan I. Papp* al *Aradului* și *Dr. E. Miron Cristea* al *Caransebeșului*, apoi membrii *mireni*: *Antoniou de Mocsonyi*, *Avram Berlogea*, *Dr. Nicolae Poinar* și *Andrei Barseanu*, iar ca notar *P. C. Sa*, *Protosincelul Ghenaie G. Bogoeviciu*. Reprezentanța fundațiunii *Gozsdu* a subscris la al cincilea împrumut de război suma de 200,000 coroane.

Parastas. Miercuri în 30 Noembrie a. c., ziua sf. apostol *Andrei* totă chematul s'a celebrat prin dl paroh *Ioan B. Boiu* în biserica ort. română din Sibiu suburbial *Iosefin* parastas întru vecinicia odihnei a marelui arhiepiscop și mitropolit *Andrei baron de Șaguna*. În veci pomenirea lui!

Diracțiunea „Albinei” a ținut în cursul săptămânei trecute ședință în *Budapesta*, sub presidenția *P. C. Sale*, arhimandritului *Dr. Eusebiu R. Roșca*. S'a luat conclud, ca centrala să fie mutată din *Budapesta* iarăși la Sibiu, și au fost declarate de demisionați acei membri ai direcțiunii „Albinei”, cari cu ocaziunea invasiunii române au trecut în România, părăsindu și patria. Între acestia nu se află însă și medicul *Dr. Nicolae Comșa* din *Sălita*, cum afirmă ziarul local „S. D. Tageblatt”, pentru că doul *Dr. Comșa* face servicii ca medic, undeva, la noi în țară. Funcționarii fogari ai „Albinei” au fost destituiți, iar celor pensionați li s'au sistat pensiunile.

Distincție. În urma glorioasei expedițiuni în România, împăratul *Wilhelm* a conferit feldmareșalului *Hindenburg* marea cruce a ordinului *Crucea de fier*. Însoțită de un autograf preînalt, ținut în terminii cei mai călduroși.

Nouă reședință. Telegramme din *Petrograd*, primite în *Stockholm*, anunță că viitoarea reședință a regelui din România are să fie orașul *Chiev*.

Governorul *Bucureștilor*. Generalul german *Heinrich*, care a fost 16 luni guvernor în *Lille*, este numit guvernor al orașului *București*.

Promisiunile antantei. Guvernul Rusiei s'a decis să publice notele diplomatice, în care aliații săi asigură pentru împărăția rusească concesii privilegiate la *Dardanele*, la *Polonia*, *Persia* și *Azia mică*.

A doua călătorie isbită. Submarinul comercial *Deutschland*, condus de căpitanul *König*, cum se anunță din portul dela *Brema*, a sosit în 10 Decembrie dn a doua călătorie americană, aducând cu sine de s'gur iarăși mărfuri prețioase. Tehnica germană a ieșit de nou biruitoare în lupta cu dușmanii, cari ținesc la infometarea puterilor centrale.

Sabie de onoare pentru împăratul *Wilhelm*. Sultanul, îndată după ocuparea *Bucureștilor*, a trimis împăratului *Wilhelm* o telegramă de felicitare, prin care îl roagă să primească în semn de admirare o sabie de onoare. Suveranul Germaniei, mulțumind pentru felicitare, a răspuns, că primește cu deosebită bucurie darul sultanului.

Premiul păcii. Comitetul fundației Nobel, cum se știe din Cristiania, a hotărât să nu se acorde premiul Nobel al păcii, de pe anii 1915 și 1916. Cel din 1915 se alătură la fond, iar premiul din 1916 se păstrează pentru anul ce vine.

† Ana Braniste, fiica parohului Ioan Braniste din Toarcia, împărășită fiind cu sf. taine și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, Duminecă în 13/26 Noemvrie e. In etate de 19 ani. Inmormântarea i s'a făcut Miercuri în 16/26 Noemvrie a. e. de către preotii Ioan Berghia din Bruiu și Lazar Cocos din Somartin. Decedata a fost logodită cu Domnul George Suciu, sergent la jandarmăria din Bruiu. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Retragerea lui Joffre. Serie *Journal de Genève*, că generalismul francez Joffre s'a retras din postul de comandant suprem al trupelor, și că urmașul său este generalul Nivelle.

O mică surprindere. Sosind acasă dela câmp, o țărâna dintr'un sat nemțesc a observat, că toate găselele ce avea zac „moarte” în mijlocul curții. De bună seamă, își zise femeea, mi le-a otrăvit cineva. Ca să nu rămâie cu totul păgubită, a început să searmane penele prețioase ale nenorocitelor paseri. Când a isprăvit mai de tot cu scărmanatul, țărâna deodată a rămas cu gura căscată: paserile smulse de penă, una câte una se ridă cară în picioare și gălăgioase alergară prin curte... Ce se întâmplase? Găselele femeii nimeriseră la o baltă de rachiu, în apropierea fabricii de spirt, și acolo „se îmbătaseră” tun.

La așezământul umanitar, numit Reuniunea română de înmormântare din Sibiu, au fost primiți între membrii noi *Stefan Pocan*, învățător în Hoghilag și *Paraschiva Gogan* din Șimleul Silvaniei, în același timp s'au plătit ajutoarele statutare după răposății membri: Maria Vintilă, Ioan Nălățanu, Ana Dezor, Maria Boiceanu, Nicolae Trădache și Nicolae Romanu, măestru pantofar, cu cari numărul membrilor răposăți a ajuns la 295. Inscieri de membri noi și plăți de taxe după membri răposăți, în absența cassaru'ui Romul Perianu, să fac în biroul prezidențial *Victor Torășianu*, (cancelaria consistorială).

Crăciunul și pachetele pentru soldați în preajma sărbătorilor Nașterii Domnului facem atenție pe cei ce doresc să trimită pachete soldaților, prin mijlocirea poștei de campanie (Feldpost), la următoarele: Pachetele trebuie date la poștă cât mai curând, și nu în ultima săptămână a Crăciunului. Greutatea lor să nu treacă peste 5 kilograme. Impachetarea să fie potrivită: în mușama (pânză cerută) sau în lădiță de lemn, bătută cu cuișe și legată cu sfoară. Se cere adresă exactă, scrisă legibil pe învăltoarea pachetului. Sus, la stânga, se scrie numele și locuința trimițătorului; iar sus, la dreapta, se scrie Feldpost. Buletinul de expediție are să arate iarăș adresa corectă a primitorului; la „valoare” (Wert) să scrie cuvintele: „Auf eigene Gefahr”; pe coupon se pune numai numele și locuința trimițătorului. Astfel de pachete pot să cuprindă: îmbrăcăminte, ulei de toaletă (piepteni, perie, sapun ș. a.) cărți de citit, cărniuri uscate, prăjituri uscate, conserve, zahăr, cafea, ceai, cacao, șocoladă, miere în cutie de tinichea, țigări, țigarete, tutun. Epistole sânt permise în pachete către soldați. Nu se pot trimite: mâncări ce se strică ușor, nici băutori, și nici chibrite sau benzină. Porto pentru pachet (80 fileri), se lipește în mărei poștale pe buletinul de expedare.

Cărți și reviste.
Calendarul arhidiecezan. A apărut calendarul arhidiecezan, pe anul dela Cristos 1917, întocmit după gradurile și clima Ungariei și a României. Anul al șasezecișisășalea. Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane. Conține, afară de partea calendaristică, de șematismul bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania pe anul 1917 și de celelalte părți indispensabile ale unui bun calendar, încă și o bogată și aleasă parte literară, compusă și din următoarele lucrări: † Arhiepiscopul și Mitropolitul *Ioan Mețianu*. Moartea și înmormântarea sa, de T. V. P. Arhiepiscopul și Mitropolitul *Vasilie Mangra*. Alegerea, hirotonirea și instalarea sa, cu portretul foarte ni-

merit al Escelenței Sale, de T. V. P. Preoțimea în serviciul statisticei, de Dr. Gh. Comșa. Meditații, poesie de Al. Munteanu al lui Vasilie, și altele și altele. Prețul calendarului 1 cor. 50 fileri, plus 30 fileri porto. Se poate comanda dela librăria arhidiecezană, Sibiiu (Nagyszeben).

Transilvania. A apărut revista „Asociațiunii”, Nr. 1—6, redactată de dl A. Barseanu. Cuprinde următoarele: Orfelinatele noastre, de A. B. Despre caritatea creștină, trei predici, de abatele Metodiu Zavoral. Directorul Virgil Onitiu. Glose la partea românească din gramatica limbilor romanice a lui Meyer-Lübke, de Dr. Ioan Urban Jarnik. Un poet popular, de Cetitorul Cronică. — Redacția și administrația: în Sibiiu, la Asociațiune.

Poșta redacției.

Domnului *Chirion Munteanu* în *Trapold*. Ne pui trei întrebări, la cari îți răspundem astfel: 1. N'avem știre că s'ar fi început. 2. S'a deschis în 1 Noemvrie. 3. Se află în Arad.

Nr. 820/1916 (179) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Ibănești (sat) se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: a) din repartiție pe popor 800 cor., din venitul cantoral 100 cor., iar restul din ajutor dela stat; b) cvartir în edificiul școlii; c) grădină.

Dela învățătorul ales se cere a forma și apoi a conduce în toate Duminecele și sărbătorile corul în biserică.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă rugărele instruate cu documentele următoare: Estres de botez, testimoniu de clasa a IV-a gimnazială ori civilă, absolutoriu despre cursurile pedagogice, diploma de învățător și alte documente recomandatoare, la subsemnatul oficiu protopopesc în termenul deschis și totodată a se prezenta și înaintea poporului spre a cânta la biserică într'o Duminecă ori sărbătoare și a se face cunoscut.

Reghin, 18/31 Octomvrie 1916.

Oficiul protopopesc al Reghinului în conțelegere cu comitetul parohial din Ibănești.

Vasilie Duma, protopop.

Nr. 86/1916 (171) 3—3

Concurs.

Devenind postul de învățător dela școala conf. gr.-or. română din Hașfalău, protopresbiteratul Sighișoarei vacant, prin abdicare, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salar legal 1000 cor. în rate lunare anticipative și adevă 600 coroane dela biserică, 400 cor. din fondul cultural, iar restul dela stat, pentru cari comuna biserică nu ia obligamentul asupra sa.

2. Cvatir în natură și grădină de legumărit.

Alesul învățător va fi obligat:

a) a propușe instrucțiunea elevilor și elevilor dela 6—12 ani, precum și celor dela 13—15 ani.

b) a conduce elevii în biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Cel ce reflectează la acest post, este îndatorat a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Cererile de concurs se vor înainta la oficiul protopresbiterat gr.-or. român din Sighișoara (Segesvár).

Din ședința comitetului parohial gr.-or. român din Hașfalău, ținută în 7 August 1916.

Nicolae Doctor, paroh și president.

Vasilie Todoran, notar.

Nr. 496/1916 prot.

„Văzut”!

D. Moldovan, protopop.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Calendarul arhidiecezan pe anul 1917

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: † Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu (moartea și înmormântarea sa), de T. V. P. — Tot merge omul..., de P. Dulfu. — Arhiepiscopul și Mitropolitul Vasilie Mangra, cu portretul nou al Înalt Preasfinției Sale, (alegerea, hirotonirea și instalarea sa), de T. V. P. — Meditații., de Al. Munteanu a. l. V., protopop. — Preoțimea în serviciul statisticei, de Dr. Gh. Comșa. — Din război (sonet), de V. S. — Jerfa (poveste spaniolă). — Cugetări. — Rugăciune (fragment), de I. A. Lăpădatu. — Casa cu stafii (episod din războiul de astăzi). — Gânduri și sfaturi, de N. I. — Târgurile. — Anunțe. — Catalog de cărți bisericești, didactice și tipărituri, cari se află de vânzare la Librăria arhidiecezană. — Lista manualelor didactice, admise de Consistorul arhidiecezan, spre a fi întrebunțate în școlile confesionale greco-orientale române din arhidieceza Transilvaniei. — Tipărituri pentru școale și biserici.

Prețul 1 Cor. 50 fil., plus porte poștal 30 fil.

Ad Nr. 630/1916

Concurs repețit.

Subscribul comitet publică prin această în mod repețit, concurs pentru trei ajutoare de câte K 100— puse la dispoziție de marimimosul domn George Pop de Băsești pentru 3 ucenici dela meserii.

Ajutoarele se vor da în rândul prim, la orfani de-ai vitejilor noștri căsuți în războiu.

Cererile vor fi provăzute cu următoarele aculase.

1. Carte de botez.
2. Atestat de sărăcie.
3. Atestatul, ca tatăl ucenicului a căzut în războiu și despre numărul orfanilor rămași în urma dănsului;
4. Contractul încheiat cu măestrul;
5. Atestat de sănătate;
6. Ultimul atestat școlar al ucenicului;
7. Atestat dela măestru cu privire la deștiocinca elevului și purtarea acestuia;
8. O recomandție din partea oficiului parohial.

Cererile se vor adresa până în 31 Decemvrie n. a. c. Comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” (Nagyszeben-Sibiiu, strada Șeguna Nr. 6).

Sibiiu, în 1 Decemvrie 1916.

Andriu Barseanu, president.

Romul Simu, secretar supl.

Szám 1291/1916 (181) 3—3

Hirdetmény.

Bojeza község bérbe adja a községben 52 házszám alatti és a Verestoronyi vesztegő helyen levő koresmát f. évi december hó 18 án d. e. 9 orakor a községi irodában tartandó nyilvános árverésen.

Kkiáltási ár az elsőre nézve 1500 kor. a másodikra nézve 1100 kor. Bánatpénze 10%. Irásbeli a szabályszerű bánatpénzzel ellátott ajánlatok csak a szóbeli árverés megkezdéséig fogadtatnak el.

Az árverési feltételei a községi irodában megtekinthetők.

Bojeza, 1916. december hó 3-án.

A községi előljáróság:

Herberth, kir. jegyző.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, din Sibiiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e 1 Cor., cu porto postal, 1 Cor. 15 fil.

A apărut în editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tineri 15—20 ani, traducere de Vasilie profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinde: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de lucru. Nu fumezi? Încoă o țigaretă...? Paralele de beutură. Vorbele obscuritate. Gură celor șapte voinici. Timpul și Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini și valerism și Donchișotism. Viermele dormit. Orientări. O putere... Nobă adevărată. Inclinările și deștiocinca Concurența socială. Capitalul celor moșteniți. O obiecțiune și o părere. Că marea dumnezeiască. Munca. Impărțitul timpului. Statornicia. Impărțeste cu învingeri. Puterea de sus Adauș. Sfatul unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins, Secretul succesului e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tinerii astăzi destul de săraci.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiiu. Exemplarul broșat (280 pagini format 8°) 2 coroane.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, Sibiiu:

Protocolul sinodului ordinar

al arhidiecezei gr.-orientale române

din Transilvania

ținut în anul 1915.

Prețul Cor. 120 + 15 fil. porto.

A apărut:

în editura Comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei și Carte de rugăciune pentru tinerimea gr.-or. ort. română

În care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește mă Dumnezeu” etc.; Simvolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efreim; rugăciunile mesei; rugăciunile de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciune înainte de împărășirea cu s. cuminecatură al marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărășirea cu s. cuminecatură; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstei crucii.

Se află în deposit spre vânzare la Librăria Arhidiecezană, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu 50 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar

Revanzătorilor li se dă rabat 20%.